

Generalerna dör – innan rättvisan når dem

Två pensionerade indonesiska generaler har nyligen dött, innan rättvisan hann ikapp dem.

Söndagen den 29 augusti dog Leonardus Benyamin "Benny" Murdani på ett militärsjukhus i Jakarta i sviterna av ett slaganfall och onsdagen den 8 september dog Andi Muhammad Jusuf i Makassar av njursvikt.

Bägge var, på olika sätt, tongivande i våldet mot Östtimor.

Murdani

På dödsbädden fick Murdani, som blev 74 år gammal, besök av sin gamle vapendragare, Indonesiens diktator under mer än 30 år, general Suharto.

Måndagen den 30 aug begravdes Murdani på en militär begravningsplats för hjältar, en hel rad höga militärer och politiker var närvarande.

Under 1950-talet fick Murdani, som var katolik från Java, ett års utbildning i USA.

Han ingick i elittruppernas fallskärmsjägerförband, de röda baskrarna, som också är kända som Kopassus. Kopassus är anklagade för många brott mot de mänskliga rättigheterna i Indonesien. Murdani deltog i en operation mot det då holländska Västpapua 1962 under general Suhartos befäl. Trots att operationen misslyckades slutade det med en "riggad" omröstning som gav Indonesien överhögheten över Västpapua.

Även om Benny Murdani inte var inblandad i massakrerna som följde på Suhartos maktövertagande 1966 blev han en av de förtrogna i Suhartos inre krets.

Han hade en nyckelroll i planeringen av invasionen av Östtimor, men ledde den inte. Han utfärdade en del order, till exempel att inte arresteras Lobatos (premiärminister i Fretilin-regeringen bildad 1 december 1975) fru, men de åttlyddes inte alltid – Lobatos fru sköts till döds i Dili tidigt under invasionen.

Man har rapporterat att han var upprörd över de indonesiska truppernas våld, men vidtog som överbefälhavare inte några åtgärder mot befälen.

Murdani var en av huvudpersonerna i militärens kontroll av försäljningen av kaffe från Östtimor.

1983 blev Murdani överbefälhavare. Som kristen och motståndare till det politiska islam, mötte han motstånd hos den övervägande muslimska officerskåren. I slutet av 1980-talet bröt Murdani med Suharto på grund av presidentfamiljens ökande korrupktion. Han blev då försvars- och säkerhetsminister i stället för

överbefälhavare. Posten, som saknade inflytande, behöll han till 1993.

Människorättsaktivister har anklagat Murdani bland annat för att 1984 ha bevittnat dödandet av omkring tre dussin muslimska aktivister vid en protest mot Suharto i Jakartas hamn. Elva soldater har nu dömts för sin inblandning i massakern, men Murdani har inte åtalats.

Några citat

I december 1987: "Det kommer att ta den indonesiska krigsmakten ytterligare många år att slå ner gerillan i den forna portugisiska kolonin Östtimor."

Den 3 februari 1990 efter demonstrationer i Dili vid den amerikanske ambassadörens besök talade Murdani till indoneser: "... Jag har redan sagt att om ni försöker skapa en egen stat och denna rörelse är stark, tillräckligt stark, så kommer den att krossas av ABRI (den indonesiska armén, ö. a.) ..."

Efter 1993 närmade han sig Megawati Sukarnoputri, Sukarnos dotter, som blev president 1999 efter Habibie i de första fria presidentvalen, men förlorade årets presidentval 2004. Trots ökande ohälsa hjälpte han Megawati att lugna militärledningen att hon inte skulle genomföra större reformer, till exempel underställa militären civil kontroll.

Jusuf

Andi Muhammad Jusuf var också pensionerad fyrstjärnig general, han blev 76.

Jusuf var inblandad i kuppen mot Sukarno 1966, som ledde till att Suharto grep makten. Hans roll var stor, men har hittills inte kunnat klarläggas helt. Jusuf var Indonesiens arméchef och befälhavare för invasionsstyrkan i Östtimor 1975.

Perspektiv

Den femte Stilla havskonferensen om Östtimor i Dili den 17-19 maj 2004, med representanter från idéella organisationer som deltagare, antog en resolution om en FN-tribunal. Ur denna citerar vi:

"Bekymrade över det indonesiska rättssystemets misslyckande att åtala och straffa de för dessa brott mot mänskligheten högsta ansvariga militärerna och politikerna, president Suharto, general Benny Murdani, general Prabowo Subianto och general Wiranto ..."

Tommy Pollák

Källor: Slobodan Lekic/Associated Press, James Dunn, Shawn Donnan/Financial Times, ÖsttimorInformation, nr 15 mars 1998 och nr 20 oktober 1990